

трол процес) всъщност се съпровожда от натрупването и на теми табути около/за поета.

Продължава да работи особената опозиционност на фигурата на огняроинтелигента спрямо официализиращата се още в „опозиция“ (т.е. преди 9 септември 1944 г.) лява култура, която дава представителните си фигури, като Младен Исаев, Христо Радевски, Георги Караславов, Никола Ланков и др. Те са интеллигентите идейници, като не само Вапцаров, но дори и Смирненски продължава да стои някак опозиционно спрямо тези първи пера на „правилното“ комунистическо писане. И последвалото свръхканонизиране някак не успява да прикрие тази неексплицирана конфликтна ситуация.

Правят се опити в ново време за деидеологизирано писане за Вапцаров. Или поне – за писане, което оставя на заден план идеологията, пренебрегва я. Така се търсят специфичните интимни ефекти на тази поезия. Но това „разкъсване“ на поетическата тъкан, тези опити за разделяне едва ли представляват най-адекватния подход.

Нека го кажем още по-ясно: как трябва да се пише за един обичан, връхлитащ те поет, чиято политическа идеология всъщност никак, ама напълно не споделяш? Може би има в самата социокултурна фигура на огняроинтелигента закодирана литературна идеология, която цениш? А може би просто не трябва да пишеш за Вапцаров, ако си убеден, че комунистическата утопия поробва съзнанието на индивида, обрича го на лоша колективистичност? Или могат да се направят опити да се прочетат текстове и жестове на Вапцаров в духа на неизречената парадигма на българския общодемократичен антифашизъм?

А че старият, социалистически каноничен образ на/за Вапцаров работи, авторът се убеди, когато прочете на 3 октомври 2009 г. пред една разнородна аудитория на кръгла маса „Никола Й. Вапцаров и ХХІ век“ в читалището на град Кочериново текста си „Фабриката на двамата поети“ (тогава все още носещ заглавието Филмът „песен за човека в работническата мемоарна поема на Биньо Иванов“). Прочитът породил спонтанния бурен протест на част от присъстващите. Запасен полковник зададе серия от въпроси относно смисъла на тази провокация; неизвестна литераторка протестира, че е бил развален празникът, че не е било точно сега времето да се чете „такъв“ текст; впоследствие колега от Пловдив се възмущавал, че е било неуместно да се поставят в един ред двамата поети. Веднага следващият оратор даде отпор на тезите в моя доклад, като патетично обяви: пророческата сила на Вапцаровата поезия е и в това, че бе предвидено новото настъпване на капиталистическото робство след половинвековния (за съжаление само толкова!) победоносен ход на социалистическата система.

Може пък наистина да има смисъл да се мисли Вапцаров извън канона.